

Hazánk nagykövete lesz Pozsonyban

Heizer Antal, a NEKH elnöke, elbúcsúzott a kisebbségi sajtótól

– Két kérdést szeretnék feltenni Önnek: lezajlottak a választások, milyen tapasztalatokkal, hogyan összegeznék őket? A másik kérdésem: milyen érzésekkel távozik és indul új állomáshelyére? Mint köztudott, ön a Magyar Köztársaság pozsonyi, tehát szlovákiai nagykövete lesz.

– Az a kép, ami a jelöltállítás után kialakult, nagyjából meg is valósult, mintegy kétszázalal növekszik a kisebbségi önkormányzatok száma. Ez azt jelzi, hogy a rendszer nem volt annyira bonyolult, hogy a kisebbségi szervezetek, a választópolgárok ne tudták volna jól alkalmazni. A második lépcső természetesen a középszint: tehát a megyei és a fővárosi, valamint az országos önkormányzatok 2007 márciusában esedékes választása még előttünk áll, de ez eddig mindenképpen siker. Az országos önkormányzatokkal közös egyeztetéseken ugyanakkor látjuk, hogy voltak olyan problémák is, amik azt valószínűsítik, hogy elkerülhetetlen lesz az eredeti kormányjavaslathoz történő visszatérés. Március után a pártok is értékelik a tapasztalatokat s ez a kisebbségi választási rendszer több elemében hozhat majd változásokat.

Az egyik ilyen elem, a jelöltállítás. Nem lesz elég a jelöltállító szervezetek garanciája, két kisebbség is komoly panaszt tett ez ügyben: a románok és az ukránok. Azt jelezték, hogy alapító okirataik szerint ugyan valós kisebbségi szervezetek jelöltek, de nem mindig román vagy ukrán képviselőket. Ez kisebb számban, de másoknál is előfordult. Meglátjuk, hogy milyen eredményeket hoznak az ezekben az esetekben elindított jogi lépések. Úgy gondolom, hogy ha a politika végiggondolja a rendszert és nem vár újabb tíz évet, akkor tovább lehet azt finomítani és ezzel a következő választásokig ki lehet küszöbölni az anomáliákat.

Az bizonyos, hogy a közösségek különböző módon tudtak a választásokra felkészülni. Van, ahol zökkenőmentesen történtek a választások. Összességében országosan mintegy 190 olyan kisebbségi önkormányzat van, amely nem alakult újra, tehát az úgynevezett etnobiznisz is kezd háttérbe szorulni. Ez azt mutatja, hogy van szűrőszerepe az új megoldásoknak. Meglátjuk, hogy mit hoznak majd a megyei és országos választások, de egyes közösségek esetében szinte már most látszik a várható végeredmény. Megfontolandó az is, amit a szlovákok Szili Katalin házelnöknél vetettek fel, hogy akár a megyei és országos képviselőket is közvetlenül lehetne megválasztani, mégpedig egy nap, az októberi választás idején.

Márciusig még dolgozni kell az elektori körben. A németeknél például egy szervezet jelöl, a románoknál kettő, vagy esetleg három. Az lenne a jó, ha nem csupán a választási taktika, hanem a választópolgárok dönténének a választások eredményéről. Rengeteg apró tapasztalatgyűlt össze, akár a választókörök kijelölése

kapcsán is. Én magam például hét kilométert utaztam, hogy leadhassam a szavazatomat, s a nagyvárosokban nyilván ugyanezek a problémák. Ugyanakkor magas volt a választási részvétel, magasabb, mint az önkormányzati választásokon. Ez azt mutatja, hogy akik feliratkoztak a választói névjegyzékre, azok valóban tudatos választók voltak.

– Csupán közbevetem, hogy a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa átfogó tapasztalat-felmérésre és vizsgálatra készül.

– Így van. Mi is azonnal továbbítottuk és továbbítjuk a felmerülő problémákat az ombudsmanhoz. Az országos önkormányzatok újra felvetik a jogalanyok körét, hiszen az itt élő külföldi állampolgárok nem vehettek részt a szavazásban. Emlékezzünk arra is, hogy a jegyzők vagy választási bizottságok által május 31-ig kiküldött jelentkezési lapokon nem volt feladó – miközben többek között arra is lehetőség volt, hogy kitöltve, postán küldjék vissza azokat – így azonban sokan kiadták, meg se nézték, mi van benne! Néhány hete pedig az országos önkormányzatok vetették fel, hogy kisebb létszámú testületekkel is el tudják képzelni a munkát. Sem a munka hatékonysága, sem a költségek tekintetében nem mindegy ugyanis, hogy egy testület 53 vagy 39 tagú. Mindenképpen hallatniuk kell a hangjukat a kisebbségeknek, ha változást akarnak!

Ami a második kérdéséről: munkámat valóban más területen folytatom. Mire a Barátság megjelenik, már a Külügyminisztérium állományában dolgozom. Lesz egy felkészülési időszak – már el is kezdődött –, amely után nagyköveti feladattal bízott meg a kormány. Vannak még adminisztrációs kérdések, hiszen Szlovákiának is bele kell egyeznie abba, hogy én legyek a nagykövet. Annak azonban kifejezetten örülök, hogy az Országgyűlés mindkét bizottsága – a Külügyi és az EU-Integrációs – miután meghallgatott és megtárgyalta a kinevezésem, egyhangúlag támogatta a megbízásomat. Ebben talán annak a munkának az elismerése nyilvánult meg, amit a Kisebbségi Törvény módosítása kapcsán végeztünk a Hivattal, hiszen napi kapcsolatban álltunk a kormánypárti és az ellenzéki képviselőkkel, frakciókkal. Évekig együtt dolgoztam Göncz Kinga külügyminiszter asszonnal, korábban ő felügyelte a kisebbségi területet, tehát módja volt megismerni engem. Azt remélem, hogy az új poszton is meg tudok felelni az elvárásoknak. Nem könnyű a feladat, de azt gondolom, hogy nyitott szemlélettel, megfelelő felkészültséggel és kisebbségi tapasztalatokkal felvértezve, el tudom látni majd a munkámat, hiszen eredeti képzettségemet tekintve is diplomata vagyok.

– Köszönöm a beszélgetést. Eredményes, sikeres munkát kívánok!

Mayer Éva